

ОЗНАЙОМЧА ПРАКТИКА ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ОСВІТИ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ»

Романова В. І.

*кандидат наук з фізичного виховання, доцент,
доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання
та адаптивної фізичної культури
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Ознайомча практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми 017 «Фізична культура і спорт» є обов'язковим компонентом і відноситься до нормативних дисциплін циклу професійної підготовки. За навчальним планом проводиться на другому курсі у четвертому семестрі, тривалість якої складає 2 тижні. Відводиться на практику 3 кредити, з формою контролю – залік [3; 4].

Навчальна ознайомча практика направлена на формування таких загальних компетентностей, як здатність працювати в команді і міжособистісну взаємодію. До загальних компетентностей належить – здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту.

Мета ознайомчої практики полягає в ознайомленні здобувачів з основними напрямками роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спортивними федераціями, клубами; роботою спортивних секцій при загальноосвітніх школах. Завдання ознайомчої практики включають наступні пункти: ознайомлення з організаційно-правовими засадами діяльності спортивних установ та освітніх закладів, де проходить практику студент; організацією діяльності спортивної школи, освітньої установи, федерації; учасниками навчально-тренувальної та спортивної роботи та керівництвом; фінансово-господарською діяльністю та матеріально-технічною базою освітніх та спортивних установ [1; 4].

Студенти можуть запропонувати самостійно установу для проходження ознайомчої практики з врахуванням спортивної спеціалізації, місця проживання. В той же час програма практики передбачає можливість під час проходження практики відвідати декілька спортивних установ та організацій. Для прикладу, ознайомлення з діяльністю спортивною федерацією з виду спорту, культивуванням цього ж спорту в ДЮСШ і проведенням секційної роботи з вказаного виду спорту при загальноосвітній школі.

В результаті проходження ознайомчої практики студент повинен знати: нормативно-правову базу діяльності освітньої установи, спортивної організації; структуру та зміст діяльності тренера-викладача з виду спорту; положення про дитячо-юнацьку спортивну школу (ДЮСШ); програму ДЮСШ з обраного виду спорту; звітну документацію тренера-викладача; правила змагань з обраного виду спорту. Проходження вказаної практики направлено на формування наступних вмінь: аналізувати нормативно-правові документи діяльності освітніх установ, спортивних організацій, включаючи і роботу тренера-викладача; підбирати і зробити аналіз навчально-методичної літератури відповідно до спортивного профілю і вікової категорії вихованців; сформулювати мету, завдання спортивного тренування; виконувати педагогічне спостереження навчально-тренувального процесу; взаємодіяти з іншими суб'єктами навчально-тренувального процесу [1; 2].

Реалізація основних завдань ознайомчої практики передбачає такі етапи роботи: організаційна, навчально-тренувальна і виховна. Організаційна робота полягає в участі студентів в установчій та підсумковій конференціях; знайомством зі спортивними установами та їх матеріально-технічною базою; у проведенні бесід з керівництвом установ, тренерами-викладачами, лікарем, спортсменами та вихованцями ДЮСШ; в ознайомленні зі структурою федерації з обраного виду спорту; підготовкою звітної документації. Важлива роль відводиться навчально-тренувальній роботі, під час якої здобувач вивчає планування та облік роботи груп ДЮСШ; ознайомлюється з проведенням навчально-тренувальних занять та складанням конспектів спортивного тренування; здійснює спостереження за фізичним навантаженням і відновленням фізичного стану спортсменів; в якості помічника тренера і під його контролем проводить підготовчу та заключну частину заняття на другому тижні практики.

Особливість виховної роботи полягає в тому, що студент повинен організувати і провести захід за участю тренера-викладача, відомих спортсменів на олімпійську тематику. За бажанням здобувача – це може бути презентація виду спорту; історія виникнення Олімпійських ігор; Олімпійська символіка; знайомство з олімпійцями. Для прикладу, презентація з виду спорту включатиме історію виникнення виду спорту; відомих спортсменів, які мають вагомі досягнення; здобутки українських спортсменів на олімпіадах з цього виду спорту. Заходи на олімпійську тематику допомагають сформулювати у вихованців ДЮСШ знання з олімпійської освіти, посилити мотивацію до обраного виду спорту; а у студента-практиканта сформулювати загальні та професійні компетентності, любов до майбутньої професії.

Залікова документація передбачає ведення студентом-практикантом щоденника, в якому має бути зазначено: записи бесід з керівництвом, тренерами-викладачами, лікарем; план навчально-тренувальної роботи ДЮСШ або спортивної діяльності установи, федерації; загальні відомості про спортсменів закріпленої групи; план роботи практиканта на два тижні; матеріали планування (місячний план навчально-тренувальної роботи в закріпленій групі; конспекти підготовчої та заключної частин спортивних тренувань (3–5 занять); презентація виховного заходу на олімпійську тематику.

Звітна документація студента-практиканта передбачає журнал обліку навчальної групи, в якому відображено розклад занять, загальні відомості про спортсменів, навчальний план-графік розподілу годин на рік; облік відвідування занять (дата проведення, кількість годин, кількість присутніх, стислий зміст тренування); план виховної роботи; результати участі у змаганнях; реєстрація травм і хвороб; інструктаж з техніки безпеки.

Однією з умов оцінювання студента є представлення ним відгуку і оцінки керівника практики від бази практики. В якому керівник бази практики, зазвичай – це тренер-викладач, дає оцінку теоретичної, методичної та практичної підготовки здобувача. Тренер-викладач зазначає мотивацію студента до практики, його сумлінне ставлення, ініціативу, активність і самостійність в роботі; повноту виконаних завдань практики; ведення звітної документації та її якість; педагогічні навички у проведенні підготовчої і заключної частин тренування; уміння проводити виховні заходи з олімпійської освіти.

Відповідно до набраних балів за проходження практики визначаються рівні компетентності: низький (недостатній), середній (репродуктивний), достатній (конструктивний), високий (творчий). Критеріями оцінювання для визначення високого рівня компетентності – є високий рівень виконання всіх розділів практики, де студент-практикант продемонстрував творчий підхід ведення звітної документації; сумлінне ставлення до відвідування спортивних тренувань. Виявив організаторські та комунікативні здібності під час проведення виховних заходів на олімпійську тематику, спілкуванні з тренерами-викладачами та спортсменами. Повно, об'єктивно та аргументовано звітував про проходження ознайомчої практики і відповідав коректно і правильно на поставлені запитання.

Достатній рівень відповідає оцінці «добре», коли студент в цілому виконав заплановану роботу під час проходження практики, проявив ініціативу, але в окремих розділах програми допустив незначні помилки. Оцінка «задовільно» вказує на те, що в цілому здобувач не

повністю виконав програму практики, має порушення вимог в оформленні звітної документації.

Отже, ознайомча практика дає можливість оцінити та закріпити рівень теоретичної і практичної підготовки здобувачів, є підґрунтям у подальшому при вивченні навчальних дисциплін таких, як теорія і методика тренерської діяльності в обраному виді спорту, фізіологічні основи фізичного виховання і спорту, психологія спорту, основи тренерської майстерності, а також під час проходження практики за профілем майбутньої професії.

Література:

1. Методичні рекомендації щодо практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти за освітньо-професійними програмами спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Харків : ХДАФК, 2020. 152 с.

2. Освітньо-професійна програма «Фізична культура і спорт» перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 017 Фізична культура і спорт. Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука. 2022.

3. Постанова Кабінету Міністрів України № 993 «Про затвердження Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу».

4. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 017 Фізична культура і спорт. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 567.

ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ З ОЛІМПІЗМУ

Сотник Ж. Г.

*кандидат наук з фізичного виховання, доцент,
доцент кафедри фізичної культури і спорту
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Аналіз науково-методичної літератури та освітньо-професійних програм підготовки здобувачів вищої освіти вказують на необхідність ширшого втілення знань з олімпійського руху та ідеалів і цінностей